

เทศน์อบรมพระสงฆ์และฆราวาส
ณ ศาลาสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ
เมื่อค่ำวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สายบุญสายกรรมมีอยู่

นุ่นผ้ากองพะเนิน ที่แจกทางนุ่นไม่พอ ยังขาดอยู่เยอะ คราวนี้เลยจะต้องเอาผ้า
นี้ไป ไปแจกทางนุ่นให้ครบ ยังขาดอยู่เยอะ บอกเขาให้รอไว้ก่อน เราจะเอามาแจกให้
ครบทีหลัง ต้องเป็นผ้าจำนวนนี้จะเอาไปแจกให้ครบหมด

หลวงปู่มั่นท่านฉันไม่มากนักะ ฉันหมากก็ดี สุกบูหรีก็ดี ท่านไม่สุขมาก ไม่ถึง
ขนาดเป็นปอบเหมือนพวกเรา เข้าใจไหม กินอะไรก็กินมากจนเป็นปอบ ถ้าว่าสุขบูหรีก็
พลาดเสียคว้นโขมงเลยเป็นปอบบูหรี ถ้าว่าหมากก็ปอบหมากไปเลย เลยเถิด ท่านฉันไม่
มากนักะ ตอนเช้าท่านจะสุขบูหรีตอนฉันเสร็จแล้วท่านจะสุขบ้างเล็กน้อยไม่มากนัก แล้ว
ก็ตอนบ่าย และตอนค่ำที่พระขึ้นไปท่านจะฉันหมาก วันหนึ่งน่าจะไม่เกินสามคำ บูหรีก็
พอๆ กัน จะไม่เกินสองสามมวน ท่านสุขไม่หมดแหละ พอหมดแล้วก็ทิ้งไปเลย เราก็
เรียกว่ามวนไปเลยเท่านั้นเอง ท่านสุขหนหนึ่งเรียกเสียมวนหนึ่งไปเลย ไม่หมดแหละ
ท่านทำอะไรรู้สึกว่ามันดีไม่ดี ไม่เห็นมีอะไรเลยเถิด พวกเรานี้พวกเลยเถิด ถ้าเทียบ
กับท่านแล้วพวกเราทั้งหมดนี้ ไม่ยกเว้นบอกว่าทั้งหมดนี้พวกเลยเถิด ท่านไม่เลย ไม่ว่า
อะไรๆ

ที่วัดมีทางจงกรมใหม่ละ (มีครับผม) ทางจงกรมที่นั่งสมาธิภาวนา ถ้าไม่มีให้
หนีจากสมุทรสาคร มั่นหนักสมุทรสาคร เขาแบกพระไม่เป็นน่าสะแตก หนัก ให้เขียนลง
ทะเลหลวง ว่าเป็นกรรมฐานๆ มีแต่ชื่อนะ เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนานี้คืองานของพระ
แท้ งานอื่นไม่จำเป็น อย่างวัดป่าบ้านตาดตั้งแต่เริ่มสร้างวัดมา แต่ก่อนสร้างวัดเราก็
ดำเนินมาอย่างนั้น ที่นี้พอมาสร้างวัดก็แบบฉบับเดิมไม่ลดละ วัดป่าบ้านตาดไม่มีอะไร
ลดละ เสมอต้นเสมอปลายเรื่อยมา พระจะมากขนาดไหนการเดินจงกรมนั่งสมาธิ
เสมอต้นเสมอปลายทั่วหน้ากันทั้งวัดเลย

ที่ทำความเพียรของท่านเราเขียนประกาศไว้ช่องนี้ๆๆ บอกว่าห้ามเข้าๆๆ คือ
ไม่ให้มีใครเข้าไปเลย ประชาชนไม่ให้เข้า แม้แต่พระด้วยกันไม่น่าเข้าก็ไม่ให้เข้า คือเรา
จะว่าเป็นนิสัยหรืออะไร ความจริงมันเป็นอย่างนั้น ว่าอะไรแล้วเด็ดขาดไปเลย พระสุมสี่
สุมห้าจะไปเข้านั้นไม่ได้ ถูกขนาบเลย พระโกโรโกโสมาเที่ยวโลเลโลกเลก จะไปเที่ยวดู
วัดห้ามไม่ให้เข้า ไล่หนีเลย เราไม่ให้เข้า นอกจากพระตั้งใจปฏิบัติ หรือพระปฏิบัติเราก็
ให้เข้าดูได้ ประชาชนที่จะเข้าไปในวัดเรา ในบริเวณทำความเพียรของพระนี้จะไปด้วย
เหตุด้วยผลจริง ๆ บางทีก็ให้พระนำหน้า พาไปดู

ถ้ามีเหตุผลควรจะเป็นอย่างนั้นเราก็สั่งให้เป็นอย่างนั้น ให้พระนำเขาไปดู ดูทุกชอกทุกมุมไปเลย ถ้าธรรมดาห้ามเข้า ไม่ให้เข้านะ เราเขียนป้ายติดไว้ๆ ห้ามเข้าๆๆ ตามช่องๆ ไว้หมด ใครจึงไม่เข้าได้ นั่นละทำเลความเพียรของพระอยู่ข้างใน ท่านทำจริงทำจ้งสมา่เสมอตลอด วัดป่าบ้านตาดเราพูดตรงๆ ไม่มัวไม่คุย เสมอมาตลอด จะมีพระมากพระน้อยเพียงไรพื้นฐานสำคัญคือการภาวนาของพระ จะไม่มีลดย่อนผ่อนผันเลย เราเข้มงวดกวดขันตลอดมาในการภาวนาของพระ งานการไม่ให้มี หากว่าจะมีก็มีเฉพาะเราเกี่ยวกับประชาชนหรือใครบ้างเล็กน้อย ส่วนพระไม่ให้ออกมายุ่งเลย เราสงวนพระจริง ๆ ทางด้านภาวนาไม่ให้อะไรเข้าไปแต่ต้องท่านละ ให้ท่านทำภาวนา

ที่ฉันจ้งหันทุกวันนี้ไม่เคยครบองค์นะ ขาดไม่ต่ำกว่าวันละ ๙ องค์ ๑๐ องค์ท่านไม่ฉัน บางองค์นานหลายวันถึงจะฉัน การที่ไม่ฉันของท่านเราก็เคยไม่ฉันมาแล้ว ดีทางความเพียร ให้ท่านรู้จักประมาณ คืออดอาหารอดมากอดน้อยเราเป็นคนแนะ คือเราได้ดำเนินมาก่อนแล้ว ส่วนอดอาหารเรานี้อดมาก จนท้องเสียเลย นี่ละมันจะตายตอนปีจะช่วยชาติฉันแหละ พอดีได้ยาหมอตั้งมา นั่นละที่เรามีชีวิตมาจนกระทั่งทุกวันนี้ท้องเสียเสียมาตั้งแต่เราเริ่มออกปฏิบัติ พอเริ่มออกปฏิบัติผ่อนอาหารดี อดอาหารดีทางความเพียร ต่อไปมันก็หนักเข้าๆ เลยมักจะมีแต่อดๆ เรื่อย ยิ่งไปคนเดียวเท่านั้นแหละมันเต็มที่แล้วไม่ออกมาฉัน

นี่เราทำของเราเป็นอย่างนั้น เรื่องการงานใดๆ ที่จะมาเกี่ยวกับเราในเวลาความเพียรบอกได้เด็ดขาดเลยว่าไม่มี ไม่มีงานใดเข้ามายุ่งได้เลย ตั้งแต่ประชาชนญาติโยมก็เข้ามายุ่งไม่ได้ เราไปเราจะไปหาที่สงบๆ ถ้าบ้านใดไปพักนอกบ้านเขาเห็นหลังไหลออกมาหาเรา โอ้ บ้านนี้ไม่เป็นท่า คือเขาจะมารบกวน ไม่ได้ภาวนา เพราะฉะนั้นการภาวนาจึงไปหาที่หมู่บ้านเล็กๆ น้อยๆ สี้ทำหลังคาเรือน เก้าหลังสิบหลังคาเรือน ไปอยู่อย่างนั้นตลอด ไม่ได้ไปอยู่บ้านใหญ่บ้านโต คือการภาวนาถือเป็นเรื่องสำคัญมาก ถ้าคนมาเกี่ยวข้องมากๆ โอ้ บ้านนี้ไม่เป็นท่า คือไม่เป็นท่าทางด้านภาวนาของเรา

ทำจริงทำจ้ง นี่พูดให้หมู่เพื่อนฟัง เพราะนิสัยอันนี้เป็นนิสัยอย่างนั้น จริงจ้งทุกอย่าง ถ้าได้ลงทางไหนแล้วขาดสะบั้นไปเลย ทำความพากเพียรนี้ก็เป็นเวลา ๙ ปี นี้เรียกว่าขาดสะบั้นตกนรกทั้งเป็นเวลา ๙ ปี ตั้งแต่พรรษา ๗ ออกปฏิบัติจนกระทั่งพรรษา ๑๖ ได้ไปรับโอรสจากพ่อแม่ครูจารย์มั่นมาอย่างเต็มหัวใจแล้ว นั่นละที่นี้ทุ่มหมดหน้า ได้ฟังอย่างถึงใจเรื่องมรรคผลนิพพานหายสงสัย แต่ก่อนความสงสัยมันมี ในตำรับตำราท่านก็บอกว่ามรรคผลนิพพานมีดังพระพุทธเจ้าแสดง แต่ผู้ไปอ่านมันคนมีกิเลส อ่านไปมันก็สงสัยไปจนได้ แบ่งกินอยู่เรื่อย ๆ

จึงได้ไปหาพ่อแม่ครูจารย์มั่น พอไปท่านก็จีงเลยทีเดียว ฟังธรรมของท่านอย่างถึงใจ จากนั้นมาแล้วที่นี้ทุ่มเลยนะ ไม่มีเหลืออะไร ทุ่มเลย ถึงพรรษา ๑๖ จึงได้ตัดสินใจลงได้ ในระยะนี้เป็นเวลาที่ตกรกทั้งเป็น ๆ เราไม่เคยได้อยู่เป็นความสะดวกสบายในระยะ ๗ ปีถึง ๑๖ ปี ไม่มีเวลาจะได้อยู่สะดวกสบายเลย มีแต่พัดกันกับกิเลสตลอดเวลา อดข้าวนี้สำคัญ คืออดข้าวนี้สติดี อดมากเท่าไรสติยิ่งดี ๆ สืบเนื่องกันไป แล้วการหลับนอนถ้าอดอาหารได้สองวันไปแล้วไม่มีละความง่วงเหงาหาวนอนนอนหลับอย่างมากก็เพียงสองชั่วโมง ในคืนหนึ่ง ๆ นอนหลับเพียงสองชั่วโมง นอกนั้นเป็นเวลาทำความเพียร โดยความโง่งงไม่มารบกวนเลย เพราะการอดอาหาร

นี่ก็ทำอย่างนั้นตลอด ๆ เลยจนกระทั่งท้องเสีย ท้องมันเริ่มเสียตั้งแต่พรรษา ๑๐ เสียไปเรื่อย ๆ ๆ หากไม่สนใจยิ่งกว่ามุ่งต่อมรรคผลนิพพาน อันนี้รุนแรงมากทีเดียว เพราะฉะนั้นร่างกายของเราจึงทรุดมาก เพราะจิตมันมุ่งต่อมรรคผลนิพพาน มันไม่ได้มาเกี่ยวข้องกับเรื่องธาตุเรื่องชั้นธว่าจะจะเป็นจะตายอะไร ๆ ไม่สนใจ จนกระทั่งพูดให้ชัดเจนก็ว่าลงเวทีแล้วพรรษา ๑๖ เป็นพรรษาที่ระหว่างธรรมกับกิเลสฟาดขาดสะบั้นกันลงจากใจ เป็นพรรษาที่ ๑๖

นั่นละขาดกันเป็นคนละฝั่ง ฝั่งวิภูฏะ ฝั่งวิวิภูฏะขาดสะบั้นให้เห็นประจักษ์ใจ โลกนี้ว่างไปหมดเลย ไม่มีละเรื่องเกิดแก่เจ็บตาย ตายกองกันดังที่เคยเป็นมาตั้งกับตั้ง กัลป์บัดนี้ได้ตัดสินใจขาดสะบั้นลงแล้ว โดยแยกฝั่งกันตามหลักธรรมชาติ ถ้าพูดถึงเรื่องฝั่ง ฝั่งนี้คือฝั่งวิภูฏาน ฝั่งนี้คือฝั่งวิวิภูฏะไม่ต้องมาหมุ่น คือฝั่งแห่งพระนิพพาน ได้ขาดสะบั้นลงไปเห็นประจักษ์ใจ เป็นพรรษาที่ ๑๖ แล้วก็ขาดจริง ๆ ด้วย ไม่เคยปรากฏว่ามีกิเลสตัวใดเข้ามาแทรกในจิตใจ โดยที่เราแน่ใจตั้งแต่ขณะนั้นแล้ว แล้วยังมีมาโผล่ขึ้นมาอีกให้ได้เกิดความสงสัยหรือต่อสู้กันอย่างไรไม่มีเลย

นั่นละพรรษา ๑๖ นี้เรียกว่าพรรษาที่ลงเวที ตั้งแต่พรรษา ๗ หยุดเรียนหนังสือ แล้วก็ออกเลย พรรษา ๗ ได้เป็นเปรียญ พอสอบได้เปรียญแล้วออกเลย เพราะเรามุ่งต่อการศึกษาเล่าเรียนพอเป็นปากเป็นทาง เข็มทิศทางเดินในภาคปฏิบัติ ได้มาขนาดนี้แล้วไม่จนตรอกจนมุม ที่นี้จึงออกปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเวลาไปที่ไหนเราเที่ยวกรรมฐานไปองค์เดียวนี้พ่อแม่ครูจารย์ท่านจึงเสริมเลย เพราะทางปริยัติท่านก็ทราบแล้วว่าเราเรียนมาเป็นเข็มทิศทางเดินพอสมควรแล้ว ทางภาคปฏิบัติก็ได้ฟังจากท่านแล้วเต็มเม็ดเต็มหน่วย ออกเลย เอาเต็มเหนี่ยว ๆ

เวลากลับมาหาท่านมีแต่หนังห่อกระดูก ๆ ตลอดมา ก็ท่านดูอยู่ บางที่ท่านร้องไห้ออกมาก็มี แต่นั่นก็เป็นเรื่องบังเอิญ เราลงมาจากภูเขา มันจะเป็นดีชานหรืออะไร คือตัวเรานี้มันเหลือทั้งหมดทั้งตัวลงมาจากภูเขา มันเหลือเหมือนทาชมัน เหลือทั้งหมดทั้ง

ตัวจริง ๆ เราดูเราก็เห็นชัดเจนเหลืองหมดทั้งตัว พอลงมากราบท่านเท่านั้น พอกราบ
 เหยี่ย ทำไมเป็นอย่างนี้ ท่านคงจะสะดุดจิตท่านนั้นละ เราก็นั่งคอยฟังท่านจะว่าอย่างไร
 จอมปราชญ์พูดไม่ได้เหมือนจอมโจรพูดนะ เหยี่ย ทำไมเป็นอย่างนี้ละ คือมันเหลืองหมด
 ตัว คิดว่าคงดีช่านละ ลงมาจากภูเขา มันจะเป็นอะไรก็ไม่ทราบ

หลักใหญ่ก็คือการฝึกกรรมหนักมากนั่นเอง เราก็ไม่ได้เป็นใช้ได้ป่วยอะไร มัน
 หากเป็นเพราะการฝึกกรรมมาก แต่ระยะนั้นคงจะเป็นดีช่านหรืออะไร เราออกมา
 เหลืองหมดทั้งตัวเหมือนทาสมัน ก็เป็นอยู่เพียงเท่านั้น พอมาถึงท่านแล้วมันก็หายของ
 มันไปเอง ที่ว่ามันเหลืองหมดทั้งตัวเหมือนทาสมันเป็นอยู่ได้สองสามวันก็หายไป
 จากนั้นก็หายไปเลย นี่ท่านร้องไห้ออกขึ้นเลยนะ เหยี่ย ทำไมเป็นอย่างนั้นละ ท่านว่า เรา
 คอยฟัง เราก็นั่ง สักเดียวท่านตอบขึ้นมา กลัวเราจะอ่อนเปียกไป พลิกขึ้นมา เออ มัน
 ต้องอย่างนี้จึงเรียกว่านักรบ แน่ะท่านไปนั้นเสีย กลัวเราจะอ่อนแอ

นี่ละการปฏิบัติธรรมเอาจริงเอาจังมากที่สุดที่ไม่ได้ทำเล่น ๆ พอออกทาง
 ภาคปฏิบัติมีแต่ฟัดกับกิเลส ความทุกข์ทรมานทางร่างกายขนาดไหนกินไม่กินไม่สนใจ
 มันจะตายจริง ๆ กินให้มันสักทีหนึ่ง ๆ สุดท้ายทั้งก็เสีย คือเวลาอดไปนาน ๆ นี่ท้องมัน
 คงจะไม่มีอะไรย่อยทำ มันอาจจะย่อยสมบัติเก่าของเจ้าของตัวได้ใส่พุงอยู่ในนั้น มัน
 อาจจะย่อย

เราจึงได้มาเตือนหมู่เพื่อน หมู่เพื่อนอดอาหารบางองค์หลาย ๆ วันเราต้องเตือน
 คือเราผ่านมาแล้วรู้ คือเรามั่นอดจริง ๆ จนกระทั่งท้องเสีย ที่หมอตั้งเอายามาให้ฉัน
 ฟันตัวมา นี่ละมันเสียมาตั้งแต่นั้นจนกระทั่งถึงกำลังจะช่วยชาติบ้านเมือง ท้องเสีย หมอ
 เขาบอกว่าเป็นมะเร็งในลำไส้ เขาว่าอย่างนั้น แต่เขาไม่กล้าบอกเรา ถึงบอกเราก็ไม่เห็น
 มีอะไรกับมัน เขาเคยเป็นอย่างนั้นโรคเขา แต่โรคเรามันไม่เป็นอย่างนั้นซิ เป็นอะไรก็รู้
 มันอยู่แล้ว

นั่นละที่ท้องเสียจึงได้มาเตือนหมู่เพื่อน การอดอาหารดีสำหรับความเพียร
 ทางด้านสติตั้งปัญญา ความง่วงเหงาหาวนอนไม่ค่อยมีและไม่มี ถ้าอดอาหารถึง
 สามวันแล้วความง่วงไม่มี เมื่อความง่วงไม่มีมันก็ไม่กวนการภาวนา นั่นก็เป็นหัวต่อไป
 เลย ไม่ง่วงเหงาหาวนอน กลางคืนนั้นนอนหลับเพียงสองชั่วโมงเท่านั้นพอไม่ง่วงอีก ทีนี้
 เวลามันมาเสียมาเสียท้อง เราเริ่มเสียมาตั้งแต่พรรษา ๑๐ พรรษา ๗ ออกปฏิบัติ พอ
 ออกก็อดอาหารเลยละ ถึงพรรษา ๑๐ ท้องเริ่มเสีย เสียก็ไม่ฟังเสียงมัน บุกใหญ่
 ตลอด ๆ ไป

จนกระทั่งที่ว่าพรรษา ๑๖ ลงเวทีแล้ว ตั้งแต่บัดนั้นมาเราไม่เคยอดอาหารอีกนะ
 ไม่อด ตั้งแต่นั้นมาเราไม่เคยอด แต่ท้องมันก็เสียของมันไปเรื่อย ๆ เสียเล็กเสียน้อย

เสียเป็นประจำ เวลามันเป็นกฎเกณฑ์ของมันในธาตุชั้นของเราประมาณ ๗ วันถ่ายเสียทีหนึ่ง หมดเลย จากนั้นไปอีก ๗ วันถ่ายๆ จนมันเสียถึงระยะหมอเต็งมาช่วยไว้ได้ ถึงได้ช่วยพี่น้องชาวไทยต่อมา ไม่เช่นนั้นมันก็ตายแล้วแหละ หมอเขาบอกว่า เป็นมะเร็งในลำไส้ เขาไม่กล้าบอกเรา

ยาหมอเต็งดินะ จะเรียกว่าหายขาดเลยก็ไม่ผิด เพราะมันถ่ายแต่ก่อนถ่ายตลอดๆ ถ่ายมากเท่าไรก็ยิ่งอ่อนลงๆ แต่ยาหมอเต็งเอามาให้เขาก็บอกเหมือนกันว่ายานี้จะถ่ายเหมือนกัน ถ้าโรคนี้อันไหนแน่นเท่าไรการถ่ายนี้จะถ่ายมาก แต่ไม่ต้องตกใจ ถึงจะถ่ายมากเท่าไรก็ไม่เพื่อย ถ่ายด้วยอำนาจของยานี้ไม่เพื่อย ไม่เหมือนถ่ายด้วยอำนาจของโรค พอฉันยาหมอเต็งถ่ายจริงๆ นะ แต่ไม่เพื่อยๆ จากนั้นมาก็ค่อยดีขึ้นกระทั่งทุกวันนี้ รู้สึกว่าท้องนี้หายเจ็บไปเลย ประหนึ่งว่าไม่มีโรคในท้องเราไม่ปรากฏ ตั้งแต่ฉันยาหมอเต็งมาแล้ว

นี่เราพูดถึงเรื่องอดอาหาร ท้องเสียมาตั้งแต่รุ่นตั้งแต่พรรษา ๑๐ เรื่อยมาถึงที่เราลงเวที ฉันประจำไปไม่อดอีกก็ตามมันก็เป็นของมันเรื่อยๆ มาอย่างนี้ คือตอนนั้นไม่ได้คิดถึงเรื่องธาตุเรื่องชั้น คิดถึงแต่เรื่องมรรคผลนิพพานที่จะเอาให้ได้ให้ถึงๆ จับผิดจับถูก จับนิพพานนี้เรียกว่าหุดหวิดๆ ธรรมะก็ยังก้าวเรื่อยเลย นั่นมันไม่คำนึงธาตุชั้น เวลาทำทำจริงๆ ทำความพากเพียร ปฏิบัติอยู่ในป่าในเขา โอ้ ทุกข์ลำบากมาก ในเวลา ๙ ปีอยู่ในป่าในเขาทั้งนั้นแหละ ตั้งแต่พรรษา ๗ ถึงพรรษา ๑๖ เลยพรรษา ๑๖ ไปแล้วก็ยังอยู่ในป่าในเขาอยู่ธรรมดา แต่ว่าอยู่ไม่ได้เป็นการบรรพชา ฟันกับกิเลสเหมือนตั้งแต่พรรษา ๗ ถึงพรรษา ๑๖ อันนี้รบกันอย่างไรใครที่อยู่ ใครไม่ติดเวที เอากันอย่างหนักเป็นเวลา ๙ ปี จากนั้นไปแล้วอาหารก็ฉันธรรมดา แต่ท้องมันก็ถ่ายของมันไปเรื่อยๆ ก็มันได้เสียแล้วเป็นอย่างนั้น จนได้ฉันยาหมอเต็งแล้วค่อยหาย ตั้งแต่นั้นหายมาจนกระทั่งทุกวันนี้ จะว่าหายขาดก็ไม่ผิด มันเจ็บมันไม่แสดงอะไร

นี่การประกอบความพากเพียร การประกอบความพากเพียรนี้เวลากิเลสหาปัญญาหายาบ ทุกสิ่งทุกอย่างของเรื่องความไม่ดีนี้มันหนาแน่นอยู่ภายในใจ จะก้าวขาเพื่อความเพียรนี้ไม่ออกนะ อำนาจของกิเลสมันหนักมาก มันกดมันถ่วง ดึงไว้จุดไว้ลากไว้ตลอด แต่เพราะเจตนาหวังธรรมหวังธรรมมีอยู่มันก็ต่อสู้กันๆ ไม่หยุดไม่ถอย จิตใจก็ได้หลักได้ฐาน คำว่าจิตใจได้หลักได้ฐานก็คือจิตใจมีความสงบเป็นเบื้องต้น เรียกว่าสมถธรรม จิตใจมีความสงบเย็นไม่คิดยุ่งเหยิงวุ่นวายกับโลกกับสงสาร อยู่กับความสงบวันหนึ่งๆ สบายทั้งวัน

จากนั้นก็ก้าวเข้าสู่สมาธิ คือจากความสงบนี้เป็นความแนบแน่นของจิต สงบที่แน่นหนามั่นคงมาก ความคิดความปรุงไม่อยากคิด มันรำคาญ ถึงขั้นที่จิตสงบจริงๆ

แล้วความคิดความปรุงนี้มันรำคาญนะ ไม่อยากคิด แต่ก่อนไม่ได้คิดได้ปรุงอยู่ไม่ได้ มันกวน ต้องคิดเรื่องนั้นคิดเรื่องนี้ อยากคิดอย่างนั้น อยากคิดอย่างนี้ แต่พอจิตเข้าสู่ ความสงบขึ้นแน่นหนามั่นคงที่เรียกว่าสมาธินี้แล้วมันไม่อยากคิด อยู่สักเวลาเท่าไรก็มี แต่ความรู้เด่นอยู่นั้น ความคิดความปรุงไม่มีที่จะมารบกวนใจ

นั่นเรียกว่าจิตเป็นสมาธิแน่นหนามั่นคง พร้อมกับการติดด้วย ถ้าได้เข้าสมาธิ แล้วนั่งสักกี่ชั่วโมงมันก็ไม่สนใจ เพราะไม่เจ็บปวดแสบร้อนอวัยวะใดๆ มีแต่ความเย็น ใจอย่างลึกซึ้ง เรียกว่าจิตเป็นสมาธิสงบแน่ว มีแต่ความรู้อันเดียว ไม่มีอะไรเข้ามาแผง เลย นี่เรียกว่าจิตเป็นสมาธิแท้ แน่นหนามั่นคงแล้ว ไม่มีความคิดความปรุงใดเข้ามา แทรกเลย จากนั้นมันก็ติด ไม่อยากคิดอยากปรุง นั่งที่ชั่วโมงก็นั่งได้อยู่ได้สบาย ไม่อยากคิดอยากปรุงอะไร

นี่ถ้าไม่มีผู้เตือนแล้วติด ขึ้นสมาธินี้ติดได้แค่นั้นเท่านั้น แต่เรายังมีพ่อแม่ ครูจารย์มันมาไล่ออกจากสมาธิให้ออกทางด้านปัญญา พอออกทางด้านปัญญามันก็ผิง เลยเชียว เพราะสมาธิมันพอตัวแล้ว ปัญญาควรจะออกพิจารณาเรื่องธาตุเรื่องขันธ์สกล ภายภายในภายนอกได้แล้วมันก็ออกเรื่อย ทีนี้มันก็ฟุ้งๆ เลยละทีนี้ จากนั้นไปก็เป็น สติปัญญาอัตโนมัติ ออกไม่หยุดไม่ถอยทั้งวันทั้งคืน เพลินในการแก้กิเลส ระยะนี้ไป แล้วเรียกว่าความเพียรขี้เกียจไม่มี ต้องได้รั้งเอาไว้ คือมันฟุ้งๆ ของมัน มันดูดดื่ม เพื่อ หลุดเพื่อพ้นโดยถ่ายเดียวๆ เท่านั้น

ทีนี้ความเพียรไม่มีวันมีคืน ถ้าไม่บังคับเอาไว้มันจะไม่นอน กลางวันก็จะไม่นอน กลางคืนก็จะไม่นอน กิเลสกับธรรมพัดกันไม่หยุดไม่ถอย หมุนกันตลอด เหมือน นักมวยเขาเข้าวงในกัน ชัดกันตลอดเลย ต้องมีสมาธิเข้ายับยั้งเอาไว้ พักตัวเข้าสู่สมาธิ บ้าง พักตัวเพื่อการหลับนอนผ่อนคลายธาตุขันธ์บ้าง จากนั้นมาก็ออกทางด้านปัญญา พอออกทางด้านปัญญานี้มันฟุ้งเลยนะ มันไม่รอละ มันออกได้ตลอดเวลา ถึงขั้น สติปัญญาออกก้าวเดินแล้วต้องได้รั้งเอาไว้ ไม่รั้งเอาไว้มันจะเลยเถิด รั้งด้วยสมาธิให้ สงบใจ

อย่างที่เคยพูดให้ฟังไม่มีอะไรเป็นเครื่องต้านทานหรือเครื่องยึดเครื่องเกาะ ก็ เอาพุทโธมา คือจิตนี้มันฟุ้งๆ ทางด้านปัญญา เราจะห้ามเฉยๆ ไม่ให้มันออกไม่ได้ กระแสของสติปัญญานี้รุนแรงมาก จึงต้องเอาค่าบริการเข้ามาบังคับให้อยู่กับพุทโธ นี้ เราเคยทำมาแล้วเวลาจิตหักห้ามไม่อยู่ คือมันผาดโผนโจนทะยานทางด้านสติปัญญา มากทีเดียว พอยับยั้งเข้าสู่สมาธิให้เป็นความสงบใจมันไม่ยอมอยู่ จึงต้องเอาค่าบริการเข้ามา เช่นพุทโธ บังคับให้อยู่กับคำว่าพุทโธ หรือค่าบริการใดก็ตาม ตามแต่ จริตนิสัยชอบ แล้วให้สติจับอยู่กับนั้น ค่าบริการนั้นให้ติดกับจิต สติติดกับค่าบริการ

เช่นเรากำหนดพุทธโรก็ให้อยู่กับพุทธโร ไม่ให้ออกไปไหน ให้อยู่กับพุทธโร ๆ แล้วจิตก็ค่อยสงบเข้ามา ๆ ลงถึงฐานแห่งความสงบ ที่นี้เหมือนถอดเสื้อถอดหมาม สบาย เบาหมดเลยที่นี้

นั่นละจิตเข้าพักตัวด้วยสมาธิ เวลาเข้าพักตัวได้กำลังพอสมควรที่จะออกทำงานด้วยปัญญาได้แล้วก็ออก พอออกนี้ก็ติดฝั่งเลยทันที ทางด้านปัญญามันคล้องตัวอยู่แล้วมันก็ออกเลย ถึงเวลามันเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้ามากๆ ก็ต้องวิ่งเข้ามาสู่สมาธิมีค่า บริการพุทธโรเป็นหลักยึดเกาะเอาไว้กับนั้น ทำอย่างนี้ไปเป็นประจำ ถ้ามันเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้ามากเราจะห้ามให้มันหยุดเฉย ๆ ห้ามไม่ได้ ต้องเอาค่าบริการเข้ามาให้จิตยึดค่าบริการ สถิตติดอยู่กับค่าบริการ ที่นี้จิตก็สงบแน่วลงไป ๆ พอได้กำลังแล้วก็ถอยออกมา ออกทางด้านปัญญา

ทำอย่างนี้เรียกว่าเหมาะสม คือถ้าเราทำการงานเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าแล้วก็มาพักผ่อนนอนหลับ หรือรับประทานอาหาร จากนั้นเมื่อกำลังควรแก่การงานแล้วก็ออกทำงานอีก อันนี้จิตเมื่อมีความสงบแล้วก็ควรแก่การพิจารณาทางด้านปัญญา พอปล่อยนี้สติปัญญามันจะออกฝั่ง ๆ เลย นี่การภาวนาของท่านเป็นอย่างนั้น ให้พากันจำเอา นักปฏิบัติจิตตภาวนาต้องมีครูมีอาจารย์แนะ ไม่เช่นนั้นมันทำสุมสี่สุมห้าเสียเวลา เวลา ผลไม่ได้เท่าที่ควร แต่เมื่อมีครูมีอาจารย์คอยแนะคอยบอกแล้วดำเนินตามนั้น ไม่เสียเวล่ำเวลา ผลประโยชน์ก็ได้ตามกำลังของตน ๆ นี่ละเรื่องพิจารณาทางด้านปัญญา

ปัญญานี้ถึงขั้นแก่กล้าสามารถแล้วจะเป็นเหมือนธรรมชาติ ท่านว่าสติปัญญา อัตโนมัตติ คือทำงานแก่กิเลสโดยลำพังตนเอง ไม่ต้องได้บังคับบัญชา ยืนเดินนั่งนอน เว้นแต่หลับสติปัญญาก็กับกิเลสจะติดกันตลอดเลย ไม่มีหยุดมีขี้งั้น นั่นถึงขั้นสติปัญญา อัตโนมัตติเป็นอย่างนั้น นักภาวนาจะรู้อเอง เมื่อถึงขั้นรู้อย่างนี้แล้วปิดไม่อยู่ ต้องรู้พิจารณาก็หนักเข้า ๆ ถึงเวลาพักก็ให้พักอย่างที่ว่านี้ พักในสมาธิด้วยค่าบริการค่าใดก็ได้ โดยมีสติเป็นเครื่องกำกับรักษาจิตไม่ให้ออกคิดทางด้านปัญญา ให้อยู่กับค่าบริการค่าเดียว จิตก็สงบ

พอจิตสงบลงไปจิตก็ได้กำลัง เหมือนเราเข้าพักผ่อนนอนหลับ พอตื่นนอนขึ้นมาได้กำลังแล้วควรแก่การงานอีกทำงานอีก อันนี้พอจิตถอยออกมาจากความสงบนั้นแล้วก็ควรแก่ทางด้านสติปัญญาต่อไป ทำอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ทั้งทำทั้งพัก เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าแล้วพัก พักได้กำลังแล้วก็ออกทำงานจนกว่าถึงที่สุดวิมุตติหลุดพ้นด้วยอำนาจแห่งปฏิบัติที่ราบรื่นดีงามโดยทางสมาธิและทางปัญญา ต่างทำหน้าที่ของตนต่างวาระกัน มีพักบ้าง มีทำงานบ้าง อย่างนี้เรื่อยไป เมื่อถึงขั้นที่ควรจะหลุดพ้นแล้ว สติปัญญานี้ละหมუნเข้าไป ๆ

สุดท้ายกิเลสขาดสะบั้นไปจากใจไม่มีอะไรเหลือเลย ที่นี้โลกนี้ว่างไปหมดเลย ไม่มีอะไรในใจ เรื่องต้นไม้ภูเขาดินฟ้าอากาศสิ่งต่างๆ นั้นนะเขามีอยู่ตามธรรมชาติของเขา แต่อำนาจแห่งความว่างของจิตที่หลุดพ้นแล้วจากกิเลสทั้งปวง มันว่างนี้ครอบไปหมดเลย ต้นไม้ภูเขาไม่มีในความรู้สึก ความรู้สึกคือใจนี้มีแต่ความว่างเต็มตัว ว่างครอบโลกธาตุ ทั้งๆ ที่ต้นไม้ภูเขาดินฟ้าอากาศมีอยู่ตามเดิม แต่ความว่างของจิตมันครอบไปหมด สิ่งเหล่านี้ไม่มี

นั่นละท่านว่าสุญญโต โลกั ที่พระพุทธเจ้าสอนพระโมฆราช มาจนคนที่ ๑๖ ที่มาศึกษากับพระพุทธเจ้าว่า

สุญญโต โลกั อเวกขสุสุ โฆฆราช สทา สโต
 อตตานุทิกฺขฐิ อุหจฺจ เหว มจฺจตุตโร ลียา
 เหว โลกั อเวกขนฺตํ มจฺจราชา น ปสฺสตี.

ดูก่อนโมฆราช เธอจึงเป็นผู้มีสติทุกเมื่อ พิจารณาโลกให้เป็นของสูญเปล่า ถอนอัตตานุทิกฺขฐิความเห็นที่เราว่าเราซึ่งเป็นเหมือนก้างขวางคอนี้ออกเสีย จะหลุดพ้นจากกิเลสโดยชอบ พญามัจจราชจะตามไม่ทันผู้พิจารณาโลกเป็นของว่างเปล่าอยู่อย่างนี้ ท่านสอนพระโมฆราช ที่นี้พระโมฆราชก็จงวนจะบรรลुरुธรรมอยู่แล้ว ก็บรรลुरुธรรมได้อย่างรวดเร็ว เป็นจิตที่ว่างเปล่าสูญเปล่าไปหมด ที่นี้จิตของผู้ใดก็ตามเมื่อกิเลสตัวปิดบังหุ้มห่อได้ขาดสะบั้นลงไปจากใจแล้วใจนี้จะว่างเหมือนกันหมด จะเรียกว่าเป็นพระโมฆราชเหมือนกันหมดก็ได้ ไม่ผิด เพราะธรรมชาตินี้เหมือนกัน

นี่ละการภาวนาเมื่อมันเป็นมันก็เป็นแบบเดียวกัน รู้แบบเดียวกัน เห็นแบบเดียวกัน บริสุทธิ์แบบเดียวกัน โลกว่างโลกสูญก็เป็นแบบเดียวกัน ไม่มีที่ขัดแย้งกัน แต่ท่านยกเรื่องพระโมฆราชมาเป็นเอกเทศเท่านั้น พอใครก้าวเข้าไปถึงนั้นแล้วก็พระโมฆราชด้วยกันหมดนั่นแหละ นี่ธรรมพระพุทธเจ้าสดๆ ร้อนๆ นะ ไม่ใช่จิตว่างเปล่า เป็นกาลเป็นเวลาสมัยนั้นสมัยนี้ เหมือนโลกเขาสมมุติ กิเลสสมมุติ ธรรมนี้เป็นสวากขาตธรรม เป็นอกาลโก ตรัสไว้ชอบแล้วด้วย ไม่เลือกกาลเลือกเวลาด้วย เมื่อถึงขั้นที่จะหลุดพ้นหลุดพ้นได้ด้วยกัน

เหมือนเขาสั่งสมกิเลส กิเลสก็เป็นอกาลโก ทำให้เป็นบาปเมื่อไรเป็น ทำให้เป็นบุญเมื่อไรเป็น สั่งสมกิเลสไม่หยุดไม่ถอยก็เป็นอกาลโกเหมือนกัน เมื่อสั่งสมคุณธรรมเข้าสู่ใจหนักเข้าๆ มันก็เป็นอกาลโก สุดท้ายก็หลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงโดยชอบ นั้นท่านปฏิบัติ ธรรมเหล่านี้เป็นธรรมสดๆ ร้อนๆ อย่าเข้าใจว่าไปอยู่ในตุนั้นหีบนี้ เขาถูกนั้น ถ้านี้ อยู่ในช่องในรูที่ไหนนะ อยู่ที่หัวใจเรา กิเลสก็อยู่ที่หัวใจ ปิดบังกันอยู่ที่หัวใจ

เวลาเปิดกิเลสออกด้วยจิตตภาวนาแล้วจะค่อยเบิกกันออกๆ ที่มันมืดตื้อแล้ว มันจะขยายตัวออก เพราะอำนาจแห่งน้ำสะอาดคือธรรมชะล้างไปโดยลำดับลำดับ จิตก็มีความสว่างไสวขึ้นมาจนถึงขั้นที่ว่ากิเลสขาดสะบั้นไปจากใจ ใจกลายเป็นธรรมชาติที่สว่างจ้าครอบโลกธาตุ ไม่มีอะไรปิดบังใจนี้ได้เลย นั่นนะใจของท่านผู้บริสุทธิ์เป็นใจที่สว่างครอบโลกธาตุ ไม่มีอะไรมาปิดบัง ต้นไม้ภูเขาเป็นเรื่องของเขา จิตที่ไปยึดไปถือ ต้นไม้ภูเขาดินฟ้าอากาศอนัตว์หรือว่าครอบไปหมด กลายเป็นจิตที่ว่างเปล่าไปหมด โดยสิ้นเชิงครอบโลกธาตุ คือจิตท่านผู้สิ้นกิเลสแล้ว เป็นจิตที่สว่างไสวครอบแดนโลกธาตุ

นี่ละจิตดวงนี้ ผู้สิ้นกิเลสแล้วถึงจะได้ครองใจดวงนี้ ถ้ากิเลสยังอยู่ก็ยังคงมีความมัวหมองตามขั้นตามภูมิของกิเลสที่มีหนาบางต่างกัน พอกิเลสบางลงไปใจก็จะสว่างไสวขึ้นมา จนกระทั่งกิเลสขาดสะบั้นไปจากใจนี้แล้วความสว่างจ้าไม่ต้องบอก เพราะใจนี้โดยหลักธรรมชาติสว่างอยู่แล้ว เป็นแต่เพียงกิเลสปิดบังไว้เท่านั้น เมื่อชำระกิเลสหมดโดยสิ้นเชิงแล้วก็สว่างจ้าไปหมดเลย นี่ละความอัศจรรย์สุดโลกสุดสงสาร สมมุติเอื้อมไม่ถึงก็คือความอัศจรรย์ของจิตที่หลุดพ้นนี้แหละ

พอพูดอย่างนี้แล้วมันไปสัมผัสเรื่องของเราที่เคยผ่านมา ดูเหมือนได้พูดให้บรรดาลูกหลานพี่น้องทั้งหลายฟังบ้างพอสมควรแล้ว โดยที่เราไม่คาดไม่คิดนะ ดังที่พระพุทธเจ้าท่านปรารภนาเป็นพระพุทธเจ้า ตอนนั้นท่านยังมีกิเลสท่านปรารภนาเป็นพระพุทธเจ้า พอถึงขั้นเป็นพระพุทธเจ้าเต็มภูมิแล้ว เรื่องธรรมอันนั้นเลิศเลอสุดขีดสุดแดนสุดวิสัย ประหนึ่งว่าของโลกนี้ทั้งหมดจะรู้ได้เห็นได้เลย พระองค์จึงทรงท้อพระทัยเวลาจำขึ้นมามันเลิศเลอสุดขีดสุดแดน ประหนึ่งว่าสัตว์โลกนี้ไม่มีใครที่จะรู้ได้เห็นได้ เพราะเป็นธรรมที่เลิศเลอสุดยอด จึงทรงท้อพระทัย ทั้งๆ ที่ปรารภนาเป็นพระพุทธเจ้าจะสอนโลกอยู่แล้ว พอหลักธรรมชาติแห่งธรรมที่จะสอนโลกได้ปรากฏขึ้นมันเลยความคิดความคาดไปหมด เป็นธรรมที่อัศจรรย์เกินคาดเกินหมาย ประหนึ่งว่าจะไม่มีใครรู้ได้เห็นได้เลยธรรมประเภทนี้ อัศจรรย์เกินคาด

นี่ละที่ว่าพระองค์ทรงท้อพระทัยทั้งๆ ที่ปรารภนาเป็นพระพุทธเจ้า พอได้ตรัสรู้ขึ้นมาเป็นพระพุทธเจ้าแล้วทรงท้อพระทัยในเวลานั้น ดังที่ท่านแสดงว่าทำมหาพรหมมาอาราธนาที่ว่า พุทธมา จ โลกาธิปติ สหมฺปติ นั้นนะ ทำมหาพรหมมาอาราธนาพระพุทธเจ้าให้ทรงโปรดสัตว์โลก เพราะผู้มีมลทินอันเบาบางยังมีอยู่มาก ไม่ได้มีดินหาสาโหดเหมือนกันไปหมด ขอพระองค์จงทรงเมตตาบรรดาสัตว์โลกที่มีนิสัยอยู่บ้างพอได้เพิ่มพูนบุญกุศลของตนให้หลุดพ้นจากทุกข์ได้

นี่เป็นท้าวมหาพรหมมาอาราธนาพระพุทธเจ้าให้ทรงแสดงธรรม โดยเห็นว่า พระพุทธเจ้าทรงท้อพระทัยจะไม่สั่งสอนสัตว์โลก ความจริงใครจะรู้อย่างยิ่งกว่าศาสดาองค์เอก ท้าวมหาพรหมก็ยังมีกิเลส พระพุทธเจ้าสิ้นกิเลสแล้ว แต่ความประเสริฐเลิศเลอที่ พระพุทธเจ้าทรงท้อพระทัยนั้น ก็เข้ากันได้กับที่ท้าวมหาพรหมมาขออาราธนา อย่าด่วน ท้อพระทัย แต่ความลึกซึ้งของศาสดาองค์เอกที่ครอบงำในการที่จะนำธรรมมาสอนโลก นี้ก็เต็มพระทัยอยู่แล้วพระองค์จะสงสัยอะไร ถึงกับว่ามีตนาสาโหด ขนาดที่ท้าว มหาพรหมได้มาอาราธนาให้แสดงธรรมสอนสัตว์ จึงแสดงธรรมสอนสัตว์ด้วยคำ อาราธนาของท้าวมหาพรหม ลักษณะเป็นอย่างนั้น แต่ความจริงพระองค์ทรงซาบซึ้งยิ่ง กว่าท้าวมหาพรหม

นี่คือธรรมที่เลิศเลอขนาดนี้ จนทำให้ท้อพระทัยไม่อยากจะสั่งสอนสัตว์โลก เป็น อย่างไร้อัจฉริยะขนาดไหน ประหนึ่งว่าไม่มีใครจะรู้ได้เลยธรรมประเภทนี้ ในขณะที่รู้ เฉพาะพระองค์เดียวเท่านั้นที่ตรัสรู้ผางขึ้นมา ไม่เหมือนอะไรเลย สามแดนโลกธาตุไม่มี อะไรเหมือน ธรรมชาตินี้เลยโลกเลยสงสารไปแล้ว แล้วสอนใครใครจะไปรู้เรื่องรู้อะไร เขาก็จะหาว่าบ้าบอไปหมด พูดสอนไปให้เสียเวลาลำเวลาทำไม อยู่ไปกินไปวันหนึ่งๆ พอถึงกาลแล้วก็นิพพานไปเสียเท่านั้น

นี่ในขณะที่ธรรมอัศจรรย์นี้ปรากฏขึ้นมาในพระทัย แล้วท้าวมหาพรหมจึง มาอาราธนา ความจริงแล้วพระองค์ทรงทราบยิ่งกว่าท้าวมหาพรหม แต่เวลาพระองค์ ทรงท้อพระทัย ท้าวมหาพรหมมาอาราธนา ก็ถูกต้องตามขั้น ส่วนใหญ่ที่ครอบงำไปแล้วใน การจะสั่งสอนโลกมันอยู่กับศาสดาองค์เดียวนี้ ไม่ได้อยู่กับท้าวมหาพรหม ท่านจะไม่สั่ง สอนโลกได้อย่างกว้างขวางมากมายได้อย่างไร

ที่นี้ก็ยื่นเข้ามามันมาเกี่ยวข้องกัน เราตัวเท่าหนูนี้เป็นได้นะ จึงได้ยอมรับที่เวลา ปฏิบัติๆ ไปถึงขั้นนี้แหละพูดง่ายๆ เราบอกเวลาเลยตามที่เคยบอก อยู่หลังเขาวัดดอย ธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร เวลาห้าทุ่ม ตอนนั้นกำลังพิจารณาถึงวาระสุดท้ายที่มันจะ คว่าวิภูจักรวิภูวนออกจากใจ มันขึ้นเป็นกลางๆ ไร้พียงนิดหน่อย คือมันหมดที่จะ พิจารณาแล้ว หมด สามแดนโลกธาตุนี้พิจารณารอบหมด ปล่อยวางหมด แต่ยังไม่ เหลืออยู่ที่จิต กิเลสอยู่ที่จิต มันยังติดข้องอยู่ที่จิต

พอพิจารณารวมลงมาถึงจุดนั้นก็มีความรำพึงขึ้นมาว่า ทำไมจิตดวงเดียวนี้จึง เป็นได้หลายอย่างนัก เวลามันจะคว้าโลกธาตุนะ จิตดวงเดียวนี้ทำไมจึงเป็นได้หลาย อย่างนัก เดี่ยวว่าดี เดี่ยวว่าชั่ว เดี่ยวว่าสุข เดี่ยวว่าทุกข์ แม้จะไม่มีมากมายแต่ก็เป็น เครื่องหมายให้ทราบแล้วว่าสิ่งเหล่านี้มี เศร้าหมองก็มีตามธรรมขั้นนั้น ผ่องใสก็มีใน

ธรรมชั้นนั้น ยังไม่ใช่ชั้นหลุดพ้น ราพึงว่าดีว่าชั่วก็มีตามธรรมชั้นนี้ สุขทุกข์ก็มีอยู่ตามธรรมชั้นนี้

พออันนี้ยุติลงไปบีบมันราพึงในขณะที่มันจะเป็นขึ้นมา มันราพึงว่าทำไมจิตดวงเดียวนี้มันจึงเป็นได้หลายอย่างนัก เดียวว่าดี เดียวว่าชั่ว เดียวว่าสุข เดียวว่าทุกข์ หาความแน่นอนไม่ได้ มันเป็นอะไร จิตก็จิตดวงเดียว รู้อย่างเดียว ทำไมมันจึงมีหลายสัน พันคมมากนัก นี่เป็นความราพึงในขณะที่นั้น สักเดียวธรรมะอันหนึ่งผุดขึ้นมาละ ครั้งสุดท้ายนะ พอพิจารณาสิ่งเหล่านี้ยุติลง จิตสงบลง แล้วพระธรรมผุดขึ้นมาเป็นคำ ๆ คำว่าสุขก็ดี คำว่าทุกข์ก็ดี คำว่าเศร้าหมองก็ดี คำว่าผ่องใสก็ดี ธรรมเหล่านี้เป็นอนัตตานะ นี่เป็นคำสอนผุดขึ้นมาเป็นคำ ๆ ในหัวใจเรานี้แหละ

พอคำสอนอันนี้สอนขึ้นมาดับลงไปเท่านั้น จิตตอนนั้นจะว่าทำงานอะไรก็ไม่ทำ จะว่าเงาะจงอะไรก็ไม่เงาะจง จะว่าเผลอไปที่ไหนก็ไม่เผลอ อยู่กลาง ๆ ไม่ทำงานอะไรเลย นั่นละขณะโลกธาตุหวั่นไหวขึ้นที่นั่น พอว่าเท่านั้นจิตก็นิ่งอยู่ท่ามกลางแห่งความวางเฉย จะว่าตั้งหน้าเฉยเสียจริง ๆ ก็ไม่ใช่ เพราะจิตนี้มันละเอียดสุดยอดแล้ว ว่าวางเฉยมันก็ยังหยาบนะ เฉยอันนั้นไม่ใช่เฉยอย่างนี้ ทีนี้พอคำดำรินี้ตกลงไปทั้งสองอย่างที่ว่าธรรมเหล่านี้สุขก็ดี ทุกข์ก็ดี เศร้าหมองก็ดี ผ่องใสก็ดี เหล่านี้เป็นอนัตตานะ

พูดง่าย ๆ คือว่ายังเป็นวิภูวนไม่ควรจะยึดมั่นถือมั่น ไม่ควรตายใจกับมัน ความหมายว่าอย่างนั้น พอว่าอย่างนั้นแล้วจิตหยุดพัก ทีนี้จะว่าทำอะไรก็ไม่ทำ จะว่าเงาะจงกับสิ่งใดก็ไม่ใช่ จะว่าเผลอไปที่ไหนก็ไม่เผลอ อยู่กลาง ๆ อย่างนั้น สักเดี๋ยวก็ผางขึ้นมาเลยที่นี้ โห้ย เหมือนฟ้าดินถล่มเลยนะ ลักษณะอันหนึ่งเป็นภาพที่ปรากฏขึ้นมาในขณะที่จิตมันคว้าวัฏจักรนั้นนะมันเหมือนห่อมะพร้าว ห่อมะพร้าวมันคว้า มันเป็นตัวมะพร้าวเล็ก ๆ มันเป็นภาพนะ ภาพละเอียด เป็นข้อเทียบเคียงกันกับจิตที่ละเอียด ในขณะที่นั้น

พอว่าเท่านั้นแล้วมันก็พริบ ทีนี้ตัวมะพร้าวเล็ก ๆ นี้เหมือนกับว่ามันคว้าลงไปแล้ว คว้าลงไปพร้อมกันกับจิตที่แสดงโลกธาตุไว้นั้นละ พริบลงพร้อมกันเลย คราวนี้มันจำขึ้นมา โอโห นี่ฟังเสียท่านทั้งหลายฟัง เทศน์คำนี้ดูเรายังไม่เคยเทศน์ที่ไหน หากจะมีบ้างก็นานแสนนานถึงจะได้พูดคำนี้ขึ้นมา พอตัวมะพร้าวเล็ก ๆ คว้าลงพร้อมกับขณะที่จิตมันพลิกตัวพริบเท่านั้นละมันก็จำขึ้นมาเลย ทีนี้แดนโลกธาตุเหมือนหนึ่งว่าหวั่นไหวไปหมดเลย ร่างกายนี้สะดุ้งผิงเลยนะ อยู่ธรรมดาเรานี้ละแต่เวลามันแสดงฤทธิ์เดชของจิตที่มันแสดงลวดลายในเวลานั้นมันเหมือนโลกธาตุหวั่นไหวนะ คือเป็นเรื่องหนักมาก เป็นเรื่องที่ว่าอัศจรรย์มาก อะไรก็มาก ๆ ๆ เกินไปหมดนั่นแหละ

นั่นแหละที่ว่าเหมือนโลกธาตุคว่ำ หรือว่าเหมือนโลกธาตุไหว เหมือนฟ้าดินถล่ม ตอนนั้นนะ มันพลิกลงฝั่ง จากนั้นมาก็จำเลย พอจำแล้ว โอ้โห ที่นี้หมดขณะจำเสียก่อน พอคลี่เรื่องจำลงไปแล้วที่นี้มันจำไปหมด มองไปไหนนี่มันครอบโลกธาตุ โอ้โห จิตดวงนี้ทำไมเป็นอย่างนี้ จิตของเราทำไมเป็นอย่างนี้ เราไม่เคยคาดเคยคิดว่าจะเป็นอย่างนี้ได้ ที่นี้ทำไมเป็นอย่างนี้ คำว่าพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ที่เราเคยระลึกติดหัวใจเรามาตั้งแต่วันระลึกถึงพุทธโธ ธัมโม สังฆโม ได้มาจนกระทั่งถึงบัดนี้ บัดนี้พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อย่างไร เป็นแล้วนะนั่น พุทธโธ ธัมโม สังฆโม รวมเป็นอันเดียวเป็นธรรมแห่งเดียว มาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อย่างไร นั่นพร้อมรับความอัศจรรย์

มองดูโลกธาตุ ที่นี้เอาละนะที่นี้พลิกแล้วนะ พออันนี้เป็นขึ้นมาแล้วสามโลกธาตุ หรือโลกธาตุไหนก็ตามมันไม่มีอะไรเหมือนธรรมชาติอันนี้ มันเหนือไปหมด แล้วก็คิดมันก็เป็นของมันอีกว่า ประหนึ่งว่าไม่มีใครที่จะรู้ได้เห็นได้อย่างนี้ สอนใครจะสอนไปทำไม สอนไปก็ไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร สอนให้เสียเวล่ำเวลาทำไม เราปฏิบัติมาแทบล้มแทบตายเพิ่งมาปรากฏนี้..เขาไม่ทราบเขาปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ เขาจะไปสามารถรู้ได้อย่างไร ลงธรรมที่อัศจรรย์ถึงขนาดนี้แล้ว ที่นี้ท่อนะท้อใจไม่อยากจะสอนใคร เออ พุดไปที่ไหนสอนไปที่ไหนคำพุดนี้จะไม่เกิดประโยชน์ เขาจะหาว่าเป็นบ้าเป็นบอไปเสีย แล้วพุดไปหาอะไร อยู่ไปกินไปวันหนึ่งๆ พอถึงกาลเวลาแล้วก็ไปเสียเท่านั้น จากนั้นก็ทอดธุระจะไม่สอนใคร

สักเดียวธรรมอันหนึ่งขึ้นอย่างรุนแรงนะ นี่ละธรรมเกิด ธรรมเตือน ตอนนี้นั้นจะทอดธุระนะจิตว่าจะไม่สอนใครเลย สอนใครใครเขาก็ไม่รู้เรื่องๆ เขาจะหาว่าบ้าบอไปหมด แล้วจะสอนใคร เมื่อไม่สอนไม่พุดก็ไม่มีใครว่าบ้า เราอยู่ตามธรรมชาติของเรา นี่พอถึงกาลเวลาแล้วก็ไปเสียเท่านั้นแหละ พอว่าอย่างนั้นพระธรรมอันหนึ่งขึ้นอย่างรุนแรง ก็เมื่อธรรมเหล่านี้ว่าไม่มีใครสามารถที่จะรู้ได้เห็นได้ ว่าเป็นของเลิศเลอของประเสริฐสุด ไม่มีใครสามารถจะรู้ได้เห็นได้ แล้วเราเป็นเทวดามาจากไหนทำไมรู้ได้เห็นได้ พระพุทธเจ้า-พระสาวกทั้งหลายท่านเป็นคนเหมือนกันท่านทำไมรู้ได้เห็นได้ เราก็คือเป็นคนเหมือนกัน หรือว่าตัวเท่าหนูนี้ก็ยังรู้ได้เห็นได้

ธรรมเหล่านี้เห็นได้เพราะเหตุใด นี่ละที่ลง เพราะเหตุใด พอว่าเพราะเหตุใด นี่มันเป็นสายทางมา เป็นสายบาร์มีของผู้สร้างบุญสร้างกุศลมานาน้อยใกล้เข้ามาๆ สายทางที่จะก้าวขึ้นสู่ความพ้นทุกข์ ที่จะเข้าถึงนิพพานพุดง่ายๆ ว่าอย่างนั้น สายทางใกล้เข้ามา ต่างคนต่างมีวาสนาด้วยกันมากน้อย ปฏิเสธกันไม่ได้ นี่รู้ได้เพราะเหตุใด เพราะ

มีวาสนา สายบุญสายกรรมที่เราได้สร้างมามากน้อยเพียงไรไม่ต้องไปนับมันละ มันหากเป็นสายมาเลย เป็นสายบุญสายกรรมของผู้นั้น

เหมือนเรารับประทานมาตั้งแต่วันเกิดเรานับคำข้าวของเราได้ไหม แต่เราปฏิเสธตัวของเราได้ไหมเราโตขนาดนี้มาจากอะไร อันนี้ก็เหมือนกันถึงอรรถถึงธรรมทั้งหลายที่เราสร้างมามากน้อยจะมาถึงขั้นนี้แบบเดียวกัน มาพิจารณารู้ได้เพราะเหตุใด มันก็คิดเห็นบารมีของสัตว์โลก อย่างที่เราสร้างมาเราก็รู้ได้เพราะเหตุนี้ ก็เพราะบารมีของเราที่สร้างมามาถึงขั้นนี้จนผ่านได้ ผู้มีบารมีเหมือนกันที่ใกล้เข้ามา ก็ผ่านได้เหมือนกัน ทำไมจะรู้ไม่ได้ รู้ได้เพราะเหตุใด อันนี้สายทางมีอยู่ ยอมรับนะ

ที่แรกมันท้อใจจะไม่สอนใครเลย อยู่คนเดียวไปวันหนึ่ง ๆ ถ้าธรรมดาตายไปนานแล้วถ้าเอาตามความคิดอันนั้น คือท้อใจแล้วจะไม่สอนใคร จะอยู่ในป่าในเขาอย่างนั้นวันหนึ่ง ๆ พอถึงกาลเวลาแล้วไปเสียเท่านั้น สอนให้ลำบากลำบากอะไร ดีไม่ดีเขาจะหาว่าบ้าไปอีก เราไม่ได้เป็นบ้า แต่เขาจะเป็นบ้าเพิ่มเข้าอีก ไม่สมควรที่จะสอนคน ทอดธุระแล้วนะ

พอว่าอย่างนั้นธรรมอันนี้ขึ้นมาอีก ว่าธรรมนี้สุดวิสัยไม่มีใครสามารถจะรู้ได้ เราเป็นเทวดามาจากไหนถึงรู้ได้เห็นได้ พระพุทธเจ้าก็เป็นคนเหมือนกันกับเรา สวากทั้งหลายเป็นคนเหมือนกันกับเรา สอนได้ รู้ได้ เห็นได้ เราทำไม่รู้ไม่เห็นได้ มนุษย์ทั้งหลายเขาก็เหมือนกันกับเราเขาทำไม่รู้ไม่เห็นไม่ได้เมื่อความดีงามมีอยู่ บารมีมีอยู่ ยอมรับ อ้อ รู้ได้ นั้นยอมรับนะ ตรงนี้ยอมรับปฏิเสธไม่ได้เลย เพราะต่างคนต่างมีบุญวาสนา บารมีมาหนักเบาต่างกันเพิ่มขึ้นทุกวัน ๆ ค่อยหนาแน่นขึ้นมา ๆ สุดท้ายก็ผ่านพ้นได้

นี่ละธรรมที่เป็น ที่แรกมันทอดธุระ ไม่อยากจะพูดให้ใครฟังเลย เพราะไม่มีอะไรที่จะเหมือนอันนี้ อันนี้มันเลิศแล้ว ไม่มีใครจะมาอาจเอื้อมได้ ประหนึ่งว่าเลิศแต่เจ้าของคนเดียวละซี เราเป็นเทวดามาจากไหนทำไม่รู้ได้ ก็เป็นมนุษย์เหมือนเขา พระพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ สวากเป็นมนุษย์ คนทั้งหลายสัตว์ทั้งหลายเขาก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน เมื่อปฏิบัติเขาก็ต้องรู้ได้เหมือนกัน อ้อ นั้นรับนะ อ้อรู้ได้ นั้นยอมรับ นี่ละเรื่องราวเป็นอย่างนี้

อัศจรรย์ขนาดไหน ถึงขนาดที่ว่าลมหมดว่าไม่มีใครจะรู้ได้เลย แต่ครั้นแล้วตีกันหลายตลบทบทวนไปมา เราไม่ใช่เทวดาเรายังรู้ได้ เขาก็ไม่ใช่เทวดาเขาก็เป็นคนเขาก็รู้ได้ เมื่อวาสนาบารมีมีอยู่รู้ได้เพราะเหตุใด สายบุญสายกรรมมีอยู่ นี่ยอมรับที่จะสอนใครต่อใคร ที่แรกมันท้อใจมันจะไม่สอน คือธรรมชาตินี้เลิศขนาดไหน เลิศในขณะนั้น

เหมือนว่าเกินกว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่จะนำมาสอนโลกให้รู้ได้ ไม่ใช่วิสัยของธรรมประเภท
นั้นที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับโลกสกปรกนี้เลย ว่าอย่างนั้นพูดง่าย ๆ

โลกสกปรกก็คือกิเลสมันสกปรกในหัวใจสัตว์ ที่นี้ธรรมชาตินั้นบริสุทธิ์เต็มที่
แล้ว ไม่มีกิเลส สะอาดเต็มที่ แล้วจะมาเข้ากับมูตรกับคูถได้อย่างไร ประหนึ่งว่าอย่าง
นั้น แล้วก็แก้กันมาได้แบบนี้ ให้พากันจำเอา วันนี้ได้เปิดธรรมะประเภทนี้ให้ท่าน
ทั้งหลายได้ฟัง นี่ละการปฏิบัติมาเมื่อถึงมันเป็นเป็นได้แบบนี้ เราไม่เคยคาดเคยคิด
มันก็เป็นได้ ที่ว่าท้อใจอย่างพระพุทธเจ้าทรงท้อพระทัย เราตัวเท่าหนูมันก็เป็นได้ โห
จะสอนไปทำไม นั้น ตัวเท่าหนูมันก็ท้อใจเหมือนกัน แล้วขนาดพระพุทธเจ้าท่านจะไม่
ท้ออย่างไร ท่านยิ่งฉลาดแหลมคมสมศาสตร์ ท่านก็ออกมาอย่างนั้นในตำรามืออย่างนั้น
นี่ละธรรม ไม่สุดวิสัยของมนุษย์ผู้มีความอุตสาหะพยายาม ได้ด้วยกัน จำไว้นะ เทศน์
เท่านี้พอแล้ว

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ